

Uredništvo
Radgona
Štev. 7
Rokopis

oština plačana v gotovini.

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
štev. 7, I. nadstropje.
Telefon štev. 7.

Inserati: Ena šest-
stolpna pettivrsta
(prostor 3 mm visok
in 42 mm širok) 50 p.
Pri večkratni objavi
primeren popust.
Posamezna številka 40 p

petek
stane s
vred za
leto 15 Din, za pol
leta 7-50 Din, za četr
leta 3-75 Din.
Posamezna številka 40 p

7. štev.

Gornja Radgona, dne 17. februarja 1922.

IV. leto.

Kako je pravzaprav pri nas?

(Nadaljevanje.)
III.

Ton, s katerim sem govoril v obeh prejšnjih številkah, marsikomu ni ugajal. Nekdo mi je celo rekel, da sem brezobziren. Na vprašanje: zakaj, mi je ostal dolžan odgovora. Ta človek ni osamljen. Mnogo tovarišev ima in pristašev. On sam pa je pristaš fraze t. j. prazne besede, ki danes v našem javnem življenju prevladuje. Kdor več govori, velja danes več kakor oni, ki dela in se trudi, bodisi telesno ali duševno. — Velikanska večina državljanov se čuti, da je nesrečna, preganjana, zatirana. To so najnižji in obenem najširši ljudski sloji, kateri se razumejo pod skupnim imenom: proletarijat! Kdo je proletarec? Kako se godi duševnemu, kako telesnemu proletarcu? Taka in slična vprašanja se vrsté dnevno po takozvanih socijalističnih listih in nam niso neznana. Mali človek, torej proletarec trpi zelo veliko. Vso njegovo trpljenje korenini v zavesti, da je obsojen v delo, bodisi duševno ali telesno; da to delo izrabljajo debeli, rejeni zastopniki kapitalističnega (bogatega) razreda, katerim ni treba delati, a živé udobno, izrabljajo delavca, ki si ne ve pomagati. V tej zavesti trpi in snuje v sebi maščevalne misli, s katerimi preti ugonobiti buržujski razred in vse njegove izrastke. Vsi ti zavestni načrti pa so več ali manj utopija in usodepolna posledica je zopet maščevanje od strani petičnega mogočnega. Trpi zopet proletarec in če tudi par postrelijo, ostane potomstvu ista dedščina: Obsojeno je v preganjanje od strani močnejšega — —.

Pa poreče kdo: Kaj pa ima to opraviti z razmerami pri nas? Počasi, prijatelj! Velika nezadovoljnost, ki vlada v naši državi, ima svoj izvor v vrstah trpečega, delavnega ljudstva, ki je v veliki večini. Kapitalizem slavi svoj triumpf: rastejo banke, nastajajo podjetja, pojavljajo se verižniki, tihotapci, tatovi v državnih uradih in razni podkupljivi elementi poleg drugih sumljivih senc. Mali človek, ki živi od truda svojih rok in svoje glave, vse to vidi in doživlja grozno krivico, ki mu stiska jetične prsi in bolno grlo —. Da se pri nas najslabše godi nekvalificiranemu delavcu, je jasno in očito. Delavci gotovih poklicev pa ne živé slabo, vendar ne ravno sijajno. V tem oziru so povsod pri nas precej jednake razmere, razun v krajih, kjer je poljedelstvo in kmetijstvo slabo razvito. — Naša država je brezdvomno bogata država, ki pridela vsako leto za milijarde vrednosti v žitu in drugih pridelkih. To ogromno bogastvo naše zemlje se z neverjetnimi težavami izvažja in nujne potrebe se pod istimi okolščinami uvažajo. Resnično in stvarno povedano, kupujemo v tujini mnogo več, kakor smo v stanu tujini prodati, vendar še sorazmerno manj kakor druge države v Evropi. —

Poleg poštenih delavcev in pridnih kmetovalcev pa ima naša lepa domovina vse polno novih industrijalcev, bankirjev, tihotapcev, verižnikov i. t. d. poštenih in

nepoštenih. Vsi ti ljudje tudi delajo; za skupnost jim sicer ni mar in zato delajo mnogo bolj za svoj žep. A delajo in skupnost dobi vendarle drobtine tega dela. — Prometne razmere niso baš sijajne, a obetajo postati sijajne. Skladišča se polnijo, bogastvo se kopiči, industrija in trgovina cvete, i. t. d. Da je pri nas dovolj takih elementov, ki zlorablajo svojega sočloveka in njegove telesne ter duševne sile v svoje sebične namene, je eden naših velikih madežev.

(Dalje prihodnjic.)

Naš novi cerkveni poglavar Pij XI.

Kakor smo zadnjič nakratko poročali, je bil za najvišjega poglavarja vesoljne katoliške cerkve izvoljen milanski nadškof kardinal Achilles Ratti, ki si je po izvolitvi nadel ime Pij XI. Novi papež je bil izvoljen dne 6. t. m. po sedmem glasovanju potem ko se je 41 francoskih in italjanskih kardinalov združilo za njega. Nemci so baje glasovali proti, kljub temu da je baje novi papež Nemcem precej naklonjen. Listi pišejo, da je bil kot kaplan celo pridigar nemške kolonije v Milanu. Ameriški kardinali pa so prišli prepozno — še le po izvolitvi novega papeža. Takoj po izvršeni volitvi je novi papež podal svoj blagoslov „urbi et orbi“ t. j. mestu rimskemu in vesoljnemu svetu.

Novi cerkveni poglavar katoliške cerkve Pij XI. bivši kardinal Achilles Ratti je rojen 31. marca 1857 v Viletta Desio blizu Fergone v milanski okolici. Bil je dolga leta knjižničar (bibliotekar) milanske knjižnice in zatem upravnik vatikanske knjižnice. Od rajnega papeža Benedikta je bil kardinal Achilles Ratti imenovan za apostolskega vizitatorja, l. 1919 pa je postal papežev uuncij (poslanik) v Varšavi, nakar je postal kardinal. Od l. 1913 je bil Achilles Ratti milanski nadškof. Novoizvoljeni papež je bil pokojnemu Benediktu XV. zelo drag prijatelj, ter je bil odločen pristaš Benediktove politike miru in sporazuma. Pričakovati je, da bo novi papež nadaljeval Benediktovo mirovno delo v blagor vsega človeštva. To je tudi takoj po svoji izvolitvi izjavil.

Papeži vmirajo, papeštvo samo pa ne umre. Vesoljna cerkev kot duhovno telo Kristusovo je nesmrtna, zato tudi njeno poglavarstvo ne more prenehati.

Veliki apostol Miru Benedikt XV. je odšel k Bogu po svoje plačilo. Na njegovo mesto je prišel pristaš mirovne politike velikega pokojnika in tako je dobila cerkev velikega zagovornika in pobornika za idealno lepo in večnosveto misel svetovnega miru, po katerem hrepeni trpeče človeštvo.

Kljub najrazličnejšim domnevanjem časopisja — je zeleti, da bi novi papež, četudi je italjanske narodnosti — bil pravično naklonjen vsem narodom, tudi slovanskim. Jugoslovanski katoličani pozdravljajo novoizvoljenega poglavarja vesoljne katoliške cerkve, želeč, da spremlja njega pri vsakem delu božji blagoslov, da bo zamogel z uspešnostjo nadaljevati delo svojega pokojnega prepnika: Združitev vseh krščanskih narodov sveta v duhu apostolstva Sv. bratov Cirila in Metoda.

S to željo pozdravlja novega papeža Pija XI. tudi katoliško slovensko ljudstvo ter — izraža novemu cerkvenemu poglavarju svojo udanost.

Delo naših poslancev.

Govor posl. Sušnika za avtonomijo Macedonije. Govor posl. Sušnika za avtonomijo Macedonije je napravil globok vtis v Bolgariji. Vsi sofijski dnevnikarji so prinesli debelo tiskano poročila, da se je vendar našel v Belgradu človek, ki je zahteval za Macedonijo avtonomijo kljub viharnim protestom radikalov in demokratov. — Kdo je za

Ijudstvo? Poslanca Pušenjak in Klekl sta na seji finančnega odbora zahtevala, naj se v napovedih za osebno dohodnino določi eksistenčni minimum na 10.000 K. Zoper ta predlog so nastopili fin. minister dr. Kumanudi in liberalci, samostojni kmetje pa niti k seji niso prišli. Tako je ostal eksistenčni minimum 4800 K, kakor doslej. Med slovenskimi poslanci je to sporazumno postopanje liberalcev in samostojnežev vzbudilo veliko ogorčenje. — V z a š č i t o n a š i h v o j a k o v. Poslanec Anton Sušnik je stavil na vojnega ministra sledeči upit: Slovenski rekruti, ki so morali letos za Božič k vojakom, so se vozili cel teden v nezakurjenih vagonih, tako da so se mnogi prehladili in zboleli. Ko so prispeli na določena mesta v vojašnico, so morali biti tri tedne v civilni obleki, ležati na golih tleh in v nezakurjenih sobah. V vojašnicah vlada velikanska nesnaga, tako da so vojaki že polni uši. Spati morajo po dva ali celo po trije na eni postelji. Obleka in obutev je nezadostna. Ker morajo biti vojaki v hudi zimi po ves dan na mrazu, so vsi v nevarnosti, da ozebejo in zbolijo. Pritožujejo se, da se ž njimi slabo ravna, da jih celo pretepajo brez vzroka, da jih žalijo in preklinjajo z najgršimi kletvami, dalje da je hrana neprimerna in slaba, tako da jih je že mnogo bolnih. Ko je bil katoliški božič, niso smeli praznovati; niti v cerkev jih niso pustili. Take in enake pritožbe mi prihajajo iz raznih krajev Srbije, iz Mostara in od 40. pešpolka. Zato vprašam gospoda ministra: 1. Kaj hoče ukreniti, da se bo s slovenskimi vojaki postopalo pravično in po zakonu? 2. Ali hoče gospod minister takoj odrediti strogo preiskavo in odpraviti vse te nedostatke? Prosim pisмени odgovor. — Predlog Jugoslovanskega kluba za ukinitje monopola na sol in užigalice. Monopol na sol in vžigalice pomenja veliko škodo za prebivalstvo, ker podražuje te proizvode ter naklada bremena državnih upravi, kateri ne prinaša nobenih dohodkov ravno zato, ker je uprava predraga. V odseku finančnega odbora so zahtevali poslanci Jugoslovanskega kluba skupno z mnogimi drugimi člani odbora, naj se ta monopol popolnoma ukine. O tej zadevi se bo še razpravljalo.

Vsem rodoljubom in društvom ob državni meji.

V podporo obmejnega tiska in v narodno-obrambne svrhe smo ustanovili Obmejni tiskovni sklad, ki bi naj vsaj deloma pokrival ogromne izdatke, katere imamo pri obrambi naše severne državne meje. Razumeli boste, da naše stališče ni lahko in da smo navezani na pomoč in podporo plemenitih rodoljubov.

Obračamo setorej do Vas z uljudno prošnjo, da po možnosti prispevate kako malenkost za ta sklad, ki služi v izključno narodno-obrambne svrhe. Tako se iz tega sklada napr. dvigajo zneski, da se podpomore izdajanju tednika „Murska Straža“, ki dosledno in vstrajno brani interese obmejnega prebivalstva. Ako bi sklad narastel do primerne višine, bi se izdajale brošure čisto narodnoobrambne značaja in porazdelile za mal denar med obmejno ljudstvo, eventuelno med Prekmurce v njih narečju. Naloga lista ni lahka in sredstev ni. Naročnino tudi ne kaže vedno poviševati, zato trkamo na dobrosrčnost plemenitih rodoljubov in prosimo, da nam pošljete kak znesek v goreoznačeni namen.

Izobraževalna društva ob meji prosimo, da privede kako zabavo v korist Obmejnega tiskovnega sklada ali pa pri svojih prireditvah nabirajo prostovoljne darove.

V zahvalo bodi vsem plemenita zavest, da branite svojemu ljudstvu, iz katerega ste izšli, najdražje: Vero in narodnost!

Konzorcij „Murske Straže“.

**Obmejni Slovenci! Žrtvujte ob priliki
društvenih prireditev kako svotico
za Obmejni tiskovni sklad!**

Tedenske novice

Brzjavna poročila in telefonski govori o stanju povodni so prosti poštno pristojbine. Da se pospeši pomoč krajem, ki jim preti škoda in nevarnost po povodnji, je poštno ministrstvo na prošnjo ministrstva za notranja dela izdalo naslednji odlok: V času opasnega naraščanja vode in v času velikih voda so brzjavke in telefonski pogovori, kateri o tej stvari poročajo, prosti poštnih pristojbin. Take brzjavke smejo oddajati in telefonske pogovore voditi organi upravnih oblasti in pa uslužbenci vodnih zadržug.

Odlikovanje mariborskega knezoškofa. Odlikovanje marib. knezoškofa dr. Mih. Napotnika, o katerem se je v javnosti že toliko ugovarjalo, se je v nedeljo 29. jan. dopoldne izvršilo v mejah obzirov na knezoškofovo bolezen. Pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar se je pripeljal v spremstvu okrajnega glavarja dr. Senekoviča iz Ljubljane ter okrajnega glavarja dr. Lajnsiča v knezoškofijski dvor, ker je nanj čakala deputacija iz dostojanstvenikov duhovništva, vojaštva (novi komandant mesta i. dr.), župana ter državnih uradov (za okrožno sodišče dvorni svetnik Fon). Knezoškof je odlikovanje Sv. Save I. razr. sprejel izven postelje in se na Hribarjev nagovor še v krepkih besedah zahvalil z udanostnim pozdravom na kralja. Knezoškofu se pozna bolezen na telesu, a na živahnosti duha še skoro prav nič.

Vsem denarnim zavodom Murskega polja, Prekmurja in Slovenskih Goric! Rapalski dogovor in pa Koroški plebiscit sta nam ugrabila nad 600.000 naših bratov in sester in jih izročila italijanskemu in nemškemu nasilstvu. Kako se godi našim tam preko čitamo dnevno v naših časopisih. Javno jih zasmehujejo, zapirajo jih v ječe, ne dovoljujejo jim šol, požigajo jim domove itd. Kdo bi popisal neznosno stanje in obupne razmere. A naš narod tam preko trdno upa v boljšo bodočnost in prepričan je o končnem ujedinjenju vseh Jugoslovenov v svobodni narodni državi. Ta trdna vera mu omogočuje neizprosni boj za narodni obstanek. Preko 300 kulturnih društev deluje tam preko, katerim se varno pridružujejo vsa številna gospodarska društva. Ta društva skrbijo, da tem lažje odmeva tam preko naš jezik in da tem lepše doni naša pesem po starodavnem Korotanu in ob sinji Adriji. Da pa društva svoje delo lažje in uspešneje vrše, jim pa pomaga Jugoslovenska Matica, ki je naše prvo in največje narodno obrambno društvo, povsem nepolitično in kot tako last celokupnega našega naroda. Toplo in nujno Vas prosimo, da pomagate podjarmljenim in nakažete ob sklepu leta 1921 Jugoslovenski Matici izdatne denarne podpore. Za Vaše plemenito darilo Vam bo hvalečen naš narod tam preko in pa Jugoslovenska Matica.

Lep članek o papežu z njegovo sliko na uvodnem mestu objavlja belgrajska „Epoha“. Srbski list piše: „Danes, ko ima katoliška cerkev svojega poglavarja, ga „Epoha“ pozdravlja z

izrazi največjega spoštovanja in najlepših želja za njegov pontifikat. Ona želi, da bi Pij XI. in njegov tajnik vodila v stiku z našo domovino politiko, ki naj bo v veliko korist tako katoliški cerkvi kakor naši državi. Spričo dejstva, da je naša država najmanj po polovici svojega prebivalstva katoliške vere, morajo stiki med Jugoslavijo in Vatikanom biti zelo tesni in stalni. Želeti je, tudi v interesu naših bratov katoliške veroizpovedi in v interesu države same ter Vatikana, da bi ti medsebojni odnošaji bili take narave, da bi ne nastajale umetne težkoče, kjer jih v resnici ni. Verska vprašanja morajo — po vsem tem, kar je človeštvo do danes doživelo — postati bistveni del elementarnih pravic, o katerih se ne diskutira, za katere se nima voditi borba. Vse ono, kar predstavlja verski fond poredincev in mas, se mora zajamčiti do skrajnih meja svobode v vseh panogah materialne in duhovne kulture. Pravo verske svobode je eno iz teh prav. Mi pričakujemo, da bo naša država v tem pogledu popolnoma liberalna. Spričo tega nas navdaja upanje, da novi papež v slikih z našo državo ne bo prisiljen biti kaj drugega kakor duhovni oče svojih otrok.“ — Naj se s to pisavo pravoslavne lista primerja neumnozlobno pisarjenje slovenskega demokratskega časopisja!

Priprava katol. Sokola v Ameriki na orlovski zlet v Brnu 1922. Tajnik kat. Sokola v Ameriki F. J. Hrubec piše iz Clevelanda: Priprave katoliškega Sokola so sedaj v polnem teku in je upravičena nada, da bo zlet veličasten. Peljali se bomo s posebno ladijo, ki bo odjadrala že na 12. dan meseca maja. Naši bratje, ki pridejo že konec maja, ne nameravajo v domovini pohajkovati, ampak sklenili so, da bodo pomagali pri pripravah. Tudi žele, da bi mogli prirerjati telovadne tečaje v češko-slovaški domovini. Da bodo taki tečaji rodili mnogo sadu na obeh straneh, ni treba še posebej povdarjati. Bratje Slovaki so po večini udje slovaškega katol. Sokola v Ameriki.

Zaključek in uspehi razorožitvene konference. Dne 7. t. m. se je zaključila washingtonska konferenca. Uspehi so ti-le: Ameriške Združene države in Velika Britanija bodo omejile svoje vojno brodoge vsaka na 525.000 ton, Japonska na 315.000 ton in Italija ter Francija vsaka na 170.000 ton. Vprašanja o podmorskih čolnih niso rešili. Združene države, Japonska in Anglija so se zavezale, da ne bodo gradile utrd in opiralšč na tihomorskem otočju; Anglija ne utrdi Hongkonga ne drugih krajev v istih zemljepisnih pogojih, pač pa si je pridržala pravico, da po svoji previdnosti utrdi Kano, Avstralijo in Novo Zelandijo ne glede na Singapore in Indijo. Japonska se je končno zavezala, da vrne Kitajski Šantung s Kiau-Čaum in ji odstopi šantungsko železnico proti plačilu 53.500.000 zlatih mark, plačljivih v 15 letih. — Uspeh dolgotrajne washingtonske konference je torej mršav, to pa tembolj, ker omejitev oboroževanja ni izšla iz iskrenega mirovnega razpoloženja, marveč iz medsebojnega strahu prizadetih držav. Tu se najbolje vidi, kako malo se še pozna vpliv ljudskih množic v sve-

točni politiki, ki je še vedno v rokah privilegiranih stanov.

Važno za invalide. Po zadnjih nadpregledih se od dne do dne množe prošnje invalidov za podporo zlasti pa za obleko: prosilci so pa po pretežni večini le 40-, 30-, 20 odst., in le začasno delanezmožni, deloma se nahajajo med njimi tudi taki, katerih se povodom zadnjih nadpregledov sploh ni priznalo za invalide, ker se je njih hiba s časom tako zboljšala, da so postali popolnoma delanezmožni, ali pa resne hibe, ki bi na delanezmožnost prizadetega vplivale, sploh obstojale niso. S tem se ogromno delo pri invalidskem odseku še pomnožuje ter se posredno ovira njega brezhibno poslovanje v važnejših in resnejših zadevah, vsakdo mora pa ne glede na delo uvideti, da spričo skromnega kredita, ki je odseku na razpolago, ni mogoče vsem takim, deloma povsem neutemeljenim prošnjam ustreči. Invalidski odsek se čuti torej primoran razglasiti, da se odslej prošnje za podpore bodisi v denarju ali obleki takih invalidov, ki so le 50 ali manj odstotkov delanezmožni, v bodoče ne bodo več upoštevale, da se na nje ne bode odgovarjalo ter jih vobče, ni predlagati. Boriti se mora z ogromnimi težkočami, da zamore iz dovoljnega kredita oskrbovati vsaj najbednejše med bednimi, to je popolnoma delanezmožne invalide-hiralce ter izdatno pomaga takim težkim invalidom, ki se vsled svoje hibe ne morejo zadostno preživljati in so poleg tega brez svojcev in vsakih sredstev.

Lakota v Povolžju in tatarskih gubernijah je tudi glasom boljševiskih listov strahotna. V caricinski guberniji strada 620.000 ljudi in sicer od 85%—100% v nekaterih ujezdih (okrajih), 400.000 ljudem se komaj še da pomagati in so zapadli smrti. Ljudje jedo mrhovino. Zita za posetev je le 40%, živina je skoraj vsa poklana. — V simbirski guberniji preti gladovna smrt vsemu prebivalstvu. V nemški povolški komuni se množe samomori. — Predsednik centralnega pomožnega odbora Vinokorov piše, da število gladujočih raste. — Kamenev je opomnil vse lokalne sovjetske oblasti v gladujočem ozemlju da pomagajo A. R. A. (American Relief Administration), ki ima razdeliti 200 milijonov pudov živeža, podarjenega od ameriškega kongresa. Sploh znaša pomoč Amerike 90% vse pomoči sveta Rusiji. — Najtežje vprašanje je, kako razdeliti semena za setev do polovice marca meseca med posamezne vasi, ki so ponekod druga od druge 300 km oddaljene. — Ljenin je zaukazal, da pridejo vsi, ki se ne udeležijo razdelitve semen za posetev, pred revolucijski tribunal. — Tudi v Ukrajini raste glad. V grišinskem, mariopolskem, taganroškem in gusovskem ujezdu strada 500.000 ljudi. Ljudje jedo mrhovino, pse, mačke. V Odesi pobirajo trupla po cestah. Kmetje si kopljejo grobove in v njih čakajo smrti! (Po boljševisk. poročilih!) — V ufiški guberniji strada 1.200.000 ljudi in le 200.000 oseb je bilo mogoče preskrbeti za prvo silo z živili. Umrlo je dozdaž že 20.000 ljudi, 80.000 je obolelo. (Posneto po izvornem poročilu ruskega komunističnega lista!)

Nekaj političnega za razvedrilo.

V času, ko se bere po časopisih, kako hitijo razne vlade določevati raznim kronanim in nekronanim kraljem „primerne pokojnine“ ali kakor pravijo nekateri „apanaže“; v času, ko se Karl Habsburg, nekdanji kralj in cesar in veličanstvo v pokoju intakodalje nahaja v kraju, kjer vlada večna pomlad in ne bo nikder videl ali občutil naše zime in mu ni treba delati, kakor nam navadnim zemljanom; v času, ko odklanja naš legendarno junaški kralj prostovoljno mu ponujeno povišanje vzdrževalnine in se istočasno določa v visokorodnemu lenuhu Karlu Habsburgu in njegovemu spremstvu od iste vlade visoka pokojnina na račun davkoplačevalcev — v tem čudnem času torej mi je padla v glavo sledeča povest. — Menda je vseeno, kje se je zgodila in je glavno, da se je nekje odigrala.

Poslušajte torej! V davnih, davnih časih je živel kralj, čigar kraljestvo se je raztezalo daleč naokrog. Imel je silno mnogo podanikov in vsi so se bali svojega kralja. Nedaleko od kraljeve prestolice pa je živel ponižen kmetič, čigar modrost je daleč zaslovela. Postal je znamenit po vsej državi in celo kralju je prišlo do ušes, kako je pameten in moder. Sklene, ga pozvati na dvor in ga skušati v njegovi modrosti in premetenosti. Predno pa je izdal ukaz, da pokliče kmetiča na dvor, je razodel svojim ministrom, da bo kmeta v slučaju, ako je res tako pameten, kakor o njem slove ljudska govorica bogato nagradil, če pa spozna v kmetiču navednega pustolovca — da ga osramoti javno pred celo državo. Ministri so poslušali kraljevi ukaz in poklicali kmetiča na dvor.

In prišel je določeni dan. Kralj zaukaže, najujamejo rejenege petelina, ga zakoljejo, spečejo in prinesejo pred njega. Ko je bilo vse v smislu kraljevega ukaza narejeno, zaukaže kralj dvema najglavnejšima ministroma-svetovalcema, naj sedeta: eden na njegovo desno in eden na njegovo levo stran. Ministri so ubogali in čakali trenutka, ko se prijavi naš kmetič v avdijenco.

Tako so sedeli vsi trije in svečano molčali, na kar vstopi dvorni kuhar s pečenim petelinom pred kralja. Ministra se začudeno pogledata in ne vesta, kaj naj to pomeni. Kralj je postal nemiren in k sreči prijavi komorni sluga nekega kmetiča, ki pravi, da je poklican k kralju na dvor.

Kralj namigne in kmetič vstopi ter se ponižno prikloni pred svojim vladarjem.

— Pozdravljen, zastopnik mojega naroda! Si vendar prišel, kakor sem naročil. Ali tudi veš, zakaj sem te dal poklicati? —

Kmetič se globoko prikloni: —

— Ne, veličanstvo. Prišel sem, ker se je tako glasil ukaz! —

Kralj mu dobrohotno odvrne: —

— Dobro in lepo, moj sin! Čuj, hočem te skušati, ali spoštuješ pravico. Zato sem se odločil, da ti stavim sledečo nalogo: Glej tu pred nami pečenega petelina. Mi smo trije in ti si eden. Razdeli tega petelina tako, da bo vsak izmed nas dobil pravičen del. —

— Kakor, zaukazujete, veličanstvo — se prikloni kmetič in se za hip zamisli. Pa ni dolgo mislil, ko povzame besedo:

— Dobro, veličanstvo. Napravil bom, kakor mi moj kralj in gospodar zaukazuje. — To rekši se urno loti zaukazanega mu posla. —

Najprvo odreže glavo in jo položi pred kralja. Kralj se začudi, pa se noče prenagli in ničesar ne reče. Za tem odreže obe perutnici in položi eno na mesto pred desnim in eno pred pred levim ministrom, sebi pa pusti ostali del pečenke. —

Kralj se nemalo začudi in ga pogleda z velikimi očmi: —

— E, kmetič moj, pojasni mi, kaj naj to pomeni, da si sebi pustil največji del, meni pa najmanj? —

Kmetič se navidezno oznevolji, pa reče vendar spoštljivo:

— Veličanstvo, ali vam ni jasno, kaj sem hotel s tem povedati?!

Kralj se še bolj začudi in reče:

— Ni mi jasno; nikakor mi ne gre v glavo tvoja delitev. —

In kmetič mu odvrne:

— Veličanstvo, vi ste glava državi, ne?!

— Da, moj sin. —

— Zato sem vam odločil glavo, veličanstvo! — Vi ste glava državi, vaši ministri, oz. oba gospoda svetovalca sta vaši krili in jaz sem zastopnik vašega naroda, sem telo, na katerem raste glava s krili... —

— Dobro in pametno! — odvrne kralj in ga pohvali pred svojim dvorom. Predno je kmetič odhajal iz kraljeve palače pa je dobil polno pest rumenih zlatnikov kot nagrado za svojo premetenost, ministri pa so ostali pri kralju na obedu... —

In tukaj je konec naše povesti.

V razvedrilo vam je povedana, obenem pa v dober nauk.

Slovenci nismo po številčnem izkazu (statistiki) samo najhujši pijanci, ampak tudi najhujši kadilci: — Največ tobaka pokadimo v Sloveniji, in sicer pride pri nas na osebo 1 kg 200 g tobaka, pri čemur so vračunjene tudi ženske in otroci.

Posojilo Avstriji. Skupno se namerava dovoliti Avstriji posojilo v znesku 5 milijonov funtov šterlingov. Kakor poroča „Matin“, bo Francija za pomoč Avstriji prispevala enak znesek, kakor Anglija, Avstrija bo morala za posojilo zastaviti dohodke svoje carine. Če priračunimo k vsem že beraški Avstriji podeljenim številnim posojilom še zadnje čehoslovaško posojilo, potem si lahko približno izračunimo, da je cela Nemška Avstrija last tujih upnikov.

Za zapeljavanje koroške mladine je začel „Heimatsdienst“ izdajati po vzorcu krasno urejevane bivše „Mlade Jugoslavije“ zanikerni listič na slabem papirju in še s slabšo, strupeno vsebino „Der junge Kärntner“. Učitelji delijo lističe tudi slovenski mladini ter jo silijo, da si mora vsebinó zapomniti. V članku „Der Freiheitskampf in Kärnten“ dokazuje listič, da so koroški Slovenci čisto kaj drugega kot ostali Slovenci, ker govorijo čisto poseben svoj jezik. — V takem tonu gre hujškarija proti Slovincem in Jugoslaviji skozi celi listič.

Kronanje sv. Očeta Pija XI. ob navzočnosti 60.000 ljudi. 12. febr. se je vršilo v cerkvi sv. Petra v Rimu slovesno kronanje papeža Pija XI. Cerkev kakor tudi trg pred cerkvijo sta bila polna ljudstva. Papeža so prinesli na zlatem prestolu. Po kronanju je podelil svo blagoslov najprej v cerkvi, potem pa tudi raz zunanega balkona. Kronanje sv. očeta se je izvršilo v največjem sijaju brez vsakega incidenta. Ljudstva je bilo ogromna množica. Za vzdrževanje redu je bila odposlana večja četa vojske in policije. Policija je napram ljudstvu nastopala precej neprijazno. Kronanja se je udeležilo mnogo dostojanstvenikov, med njimi 10 škofov in 60 kardinalov. Ko so prinesli papeža Pija XI. na zlatem prestolu je množica priredila burne ovacije in vsklikala „Živio!“, kar se ni zgodilo niti ob kronanju Leonu XIII. Pij XI. je podelil svoj blagoslov najprej vernikom v cerkvi, nato pa je stopil v spremstvu kardinalov na zunanji balkon in podelil blagoslov ljudem, ki so bili zbrani na trgu pred cerkvijo sv. Petra. Bilo jih je najmanj 60 tisoč.

Huda zima v Rusiji. V Rusiji vlada strašna zima. Iz posameznih pokrajin prihajajo poročila, da je termometer padel na 62 stopinj pod ničlo.

Spalna bolezen v Rusiji. Iz Moskve prihajajo poročila, da je v pokrajinah, kjer vlada lakota, izbruhnila spalna bolezen. Umrljivost znaša 70%.

Silni viharji v Italiji. Iz srednje in severne Italije se poroča o silnih viharjih. V Trstu razsaja burja s hitrostjo 100 km na uro.

Dopisi.

Gornja Radgona. (Prireditve.) V nedeljo dne 12. II se je vršila v dvorani Posojilnice kratka zabavna prireditve Dekliške zveze za župnijo Sv. Peter. Dekleta so predstavljale šaloigro v 4 dejanjih „Čarovnica“. Igralke so posamezne vloge rešile vsaka po svojih močeh tako, da zamoremo na polju ljudske dramatike zaznamovati le napredek. Sicer ni vse brezhibno, kar se predstavlja, vendar ima ta način ljudske prosvete veliko vzgojno vrednost. Udeležba je bila v očigled dejstva, da se prireditve v predpustnem času prečestokrat vrše precej slaba, da si je bila določeno le malenkostna vstopnina. Nekoliko krivde ima seveda mrzlo vreme, nemalo krivdo pa menda velika ljubezen do gostiln.

Ubogi samci! Gornjeradgonski telovadni odsek „Orel“ naznanja vsem svojim prijateljem in prijateljcem zdrave zabave in neprisiljenega smeha, da priredi na pustno nedeljo popoldan v dvorani Posojilnice zelo smešno burko-trodejanko „Ubogi samci“, katera se razun v Mariboru (lansko leto) še ni nikjer igrala. Tozadevni plakati so že izdani in se vstopnice dobé v predprodaji v papirni trgovini „Panonija“. Ker je zanimanje za igro veliko, se opozarja p. n občinstvo na to predpustno prireditve že sedaj s povabilom, da si nabavi takoj vstopnice. Tako nudi naš orlovski odsek poleg iger vzgojenega jedra tudi enkrat zabavo v razvedrilo. Pridite mnogoštevilno vsi, kateri se hočete enkrat v teh žalostnih časih nasmejati! Odbor.

POZIV! Vsled ponovnih pritožb mnogih naročnikov, da ne dobivajo lista redno, vzlasti ne novi naročniki, pozivamo vse, da nam po karti takoj sporočijo, ali list redno prihaja, da zamoremo urediti redno razpošiljanje lista in se event. pritožiti na merodajno mesto, če je krivda na poštni upravi.

Gornja Radgona. V nedeljo, dne 5. t. m. so priredili naši gasilci v dvorani Posojilnice dve igri „Dve tašči“ in „Gasilec Anžek“. Prva je bila v toliko ponesrečena, ker je bila slabo izbrana in ne odgovarja igralskim močem, ki so na razpolago. Poleg vsega so bile vloge pogrešno razdeljene. In če tudi tega ne bi bilo — je bila napaka ta, da se je vse premalo vadilo. Sicer so se pa igralci potrudili vsak po svojih močeh. Zato pa je bila druga igra boljša in po vsebini primernejša. Prva pa ni bila ne poučna in ne smešna. Udeležba je bila srednja. V interesu ljudske prosvete bi bilo želeli, da posamezni režiserji polagajo na vaje veliko vrednost. S površnostjo izgubi oderska umetnost svoj ugled.

Draga mačka ali zakaj se ljudje pri nas pravdajo. (Dopis.) Kake malenkosti so včasih vzrok tožarenju in sovraštvu med sosedi, priča dolga pravda radi mačke, ki so jo tirali celo do vzklicne obravnave v Mariboru. — K Pfeiferjevem v Sovjaku se je pritepla mlada mačka, ki se je hitro udomačila v hiši. Pfeiferjev sovražnik Mlinarič je zvedel to in hajdi na sodnijo ovaditi soseda radi „tatvine“. In res so gg. na sodniji začeli zadevo preiskovati ter so obsodili Pfeiferja na 1 dan zapor. Pri obravnavi v Mariboru pa je senat obsodbo razveljavil, ker vendar ne gre, da bi sedel človek radi take malenkosti v zaporu in še povrh nosil velike stroške dolgotrajne pravde. Zaslužili so bajé trije odvetniki prit tej neumnosti lepe denarce. Ali je sploh mačka vredna te komedije? Bi ne bilo veliko boljše, če bi sodnija tako malenkostne spore in ovadbe kratkomalo odbila? (Od česa pa bi potem advokati živeli, če bi sodnija a priori odbijala neumnosti? Uredn.)

Slanetinci. (Strašen zločin.) Jakob Zorec, viničar v vinogradu g. Iv. Mir je živel s svojo ženo v zelo revnih razmerah. Po splošni sodbi najbrž ni bil normalen. Večkrat ga je prijelo, da je nagnal svojo ženo od hiše, potem pa je sam s seboj razgrajal in preklinjal vse mogoče stvari na nebu in zemlji. Isto je storil tudi 9. t. m. Ko pride popoldne okoli 3. ure žena domov, opazi v svoje veliko začudenje, da mož molči. Naglo odpre duri in najde moža sedečega ob vratih. Na vratu pa je imel vrv, katero je pritrtil na žebelj, s katerim so se odpirala vrata. Žena je nagloma prerezala vrv, a bilo je prepozno: Jakob Zorec je bil že mrtev. — Po pogrebu in pri pregledovanju zapuščine umrlega je našel g. J. Mir, oskrbnik vinograda zdrobljeno sv. razpelo i. s. skrito in previdno shranjeno. Žalostna smrt nesrečnega moža je z ozirom na najdeno razbito sv. razpelo dala našemu ljudstvu nauk, kako končuje človek brez vere. In zopet vidimo, kam vodi brezverska vzgoja!

Mala Nedelja. Tukajšnji „Tamburaški pevski zbor“ priredi v nedeljo 19. februarja v gostilni gosp. Kosi predpustno zabavo z raznovrstnim vspehom. Vstopnina nezatna. Začetek ob 4. uri popoldne. Pridite!

Mala Nedelja. Zakonsko zvezo sta sklenila 30. jan. t. l, tukajšnja domačina g. Špindler Franc iz Godemarec in Marija Rudolf iz Radoslave. Med veselimi svati se je nabralo za siromašne malonédelske šolarje 400 K. Prijateljem mladine srčna hvala, novoporočenima pa mnoge sreče v novem stanu!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Bralci, ki ste bili vajeni dozdatj v našem listu brati od Sv. Jurja samo žalostne reči, boste gotovo zadovoljni, če vam moremo končno vendar enkrat postreči z neko razveseljivo novico. Pred nekaj tedni se je namreč tukaj ustanovilo društvo, ki ga ne zmorejo niti bolj napredni kraji, kakor je naš. Imenuje se „Sveta žejá“. Namen tega društva je gojiti medsebojno prijateljstvo in ljubezen brez brez ozira na strankarstvo. Gotovo zelo blag namen! Član tega društva je vsa jurjevška inteligenca od učiteljske čez financarsko pa dol do mesarske. Sedež društva so jurjevške gostilne; pивske vaje vsaki teden. Največ zaslug za ustanovitev tega društva si je pridobil g. F. in njegova boljša polovica. In priznati moramo, da njegovo delo ni bilo lahko, če pomislimo, kako težko je pri Sv. Jurju najti pravo prijateljstvo. Kajti Jurjevčani se tako ljubimo med seboj, da

se v obraz cedimo same prijaznosti, za hrbtom pa je v pismih brez podpisa tožimo na davkarjih ali pa celo trgamo po časopisih. Toda gori imenovani gospod je vse ovire srečno premagal stem, da je sicer tako razdvojene Jurjevčane združil v uničevalnem boju proti skupnemu sovražniku — alkoholu. Le tako naprej!

Ljutomer. Naš dramatični odsek nam je uprizoril zopet lepo igro „Kralj Matjaž“, spisala Marica, ki je ugajala zlasti našim malčkom. Vse uloge so bile v srečnih rokah. Priporočamo to igro najtopleje vsem društvom, ki se pečajo tudi s to muzo. — Na Kamenščaku pri Ljutomeru je umrla nagle smrti gostilničarka Ana Ficko, en dan prej, ko bi morala biti poroka sina — edinca. Naj v miru počiva!

Nečloveški umor. Strašen roparski umor se je zgodil pri belem dnevu sredi vasi Podvinci pri Ptujju 4. t. m. Žid trgovec Rosenfeld je ponavadi kupoval v svojem skladišču zrnje, ko prideta 2 možka, ki se delata, kakor da mislita kaj prodati. V hipu mu vržeta vrečo čez glavo ter ga zadavita in uropata. Potem ga zavlečeta v drugo sobo in skladišče zakleneta. Nato odkurita v bližnji gozd. Ljudje so videli, kako sta hitela. Začeli so nekaj slutiti, šli so gledat in našli so Rosenfelda že vsega črnega. Drzna roparja pridno zasledujejo.

Murska Sobota. Jugoslovenska Matica podružnica v Murski Soboti priredi v soboto 18. februarja t. l. veliko predpustno veselico v vseh prostorih hotela Dobrav v Murski Soboti s petjem, nastopom hipnotizerja Magija in ciganke vedeževalke, ki bo prorokovala srečo in več drugih komičnih prizorov. Po vspehodu prosta zabava s plesom. Posebna povabila se posameznikom ne bodo razpošiljala, zato vsak dobrodošel. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Murska Sobota. Jugoslovenska Matica, podružnica v Murski Soboti vabi vse člane na svoj redni občni zbor, ki se vrši z običajnim dnevnim redom, dne 21. februarja 1922 ob 20. uri v prostorih Narodne čitalnice v Murski Soboti. Podružnični odbor, naproša vse člane, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Državna meja v Prekmurju. Državna meja v Prekmurju je končno veljavno določena, kakor javlja belgrajska „Epoha“ in sedaj že postavljajo mejnike. V glavnem je meja ostala neizpremenjena. Samo ena vas, Jošec, je pripadla Madžarom, na več mestih pa je bila meja popravljená na našo korist. Dolenja Lendava z okolico ostane naša. Vesti madžarskih listov, da je meja določena v našo škodo, niso točne.

Murska Sobota. (Darovi Jugoslovenski Matici.) Od osonja kr. drž. policije v Murski Soboti prejela je podružnica Jugoslovenske Maticice v Murski Soboti 3 dolarje in 96.65 Din. Požrtvovalnim darovalcem najtoplejša hvala.

Pomanjkanje učiteljstva v Prekmurju in pritožbe ljudstva. V Prekmurju je še 12 osnovnih šol brez učiteljev. To dejstvo vzbuja pri ondotnemu prebivalstvu naravno nezadovoljnost in pritožbe, razmejitveni komisiji pa obtežuje delovanje. Višja šolska oblast je z ozirom na to sklenila kričočim nedostatkom odpomči in odposlati v Prekmurje potrebno število učiteljstva iz Ljubljane, kjer je največ razpoložljivih učnih moči. Tak ukrep pa zahteva tudi narodni in državni interes v Prekmurju. Narodnost ne bodi samo prazna fraza! — — —

Rožički vrh. Dne 6. februarja t. l. sta se poročila g. Alojzij Kolmanič iz Stavenskega vrha z gđ. Ivanko Polakovo iz Rožičkega vrha. Pri veseli zabavi po poroki omenjenih so se vrli gostje spomnili svoje dolžnosti ter skupno darovali za obmejni tiskovni sklad 25. Din. — Novoporočencema daj Bog obilo sreče; cenj. gostom pa izrekam najsrčnejšo zahvalo, kateri pomagajo v denarju za procvit našega naroda. Znesek 25 din. je poslan po poštni nakaznici od danes.

Gospodarstvo

Koliko soli potrebuje naša država? V Jugoslaviji potrebujemo letno 12 000 vagonov soli. Ker proizvajamo v našem edinem solnem rudniku v Kreku na Srbskem letno le 5000 vagonov, moramo vso ostalo sol uvažati, največ iz Nemčije.

Naša tobačna režija donaša državi na leto 120 milijonov dinarjev.

Pristojbenik za takšno, sodno in poštno tarifo. Potrebna knjiga je izšla v Ljubljani v založbi Gospodarske pisarne dr. Iv. Černe pod

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z neom. z.

naslovom „Pristojbenik za taksno, sodno in poštno tarifo“, ki razpravlja na preko 200 straneh o vseh pristojbinah za občevanje z oblastmi. Knjižica obravnava v abecednem redu pristojbine pod besedami posameznih poslov, za katere se plačuje taksa, tako da bo posebno dobrodošla županstvom in našim hranilnicam in posojilnicam na deželi, kakor tudi župnim uradom. Stane 12 Din., kot priporočena tiskovina 13:50 Din. in se naroča pri izdajatelju dr. Ivan Černetu, Gospodarska pisarna v Ljubljani.

Veliko reklamno podjetje u Zagrebu. U Zagrebu je otpočelo kao sudbeno registrirana tvrtka svoje poslovanje, veliko reklamno podjetje pod imenom „Poligrafija“ nakladno reklamno trgovačko društvo, čiji je osnutak od strane općinstva sa velikim simpatijama popraćen, je to naš prvi domaći stručni zavod za organizaciju i reklamu. Kako poduzeće stoji u rukama prvorazrednih naših stručnjaka to će svojim velikim aparatom i solidnim radom pružati dovoljnu garanciju za povjereni im posao po najmodernijem reklamnom žurnalu. U ravnateljstvo birana su gg. Vjekoslav Višošević i Rudolf Giunio. (Opozarjamo interesente iz Prekomurja, Murskega polja, Slov. Goric in Apačke

kotline na novi oglasni zavod, katerega prav toplo priporočamo. Upr.)

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Feller prijetno dišečega „Elsafluida“ pri hiši. Dobro služi za drgnenje hrpta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specijalno steklenico skup z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 326 Hrvaško.

**Pozor! Ugodna prilika!!
Posestvo**

v lepi legi ob veliki cesti, v izmeri nad 32 oral in po želji še več ali manje se zelo poceni proda. Poslopje je zidano, nova preša (stiskalnica), sadonosnik, njive, travniki. Hiša je primerna za gostilno. Intersenti naj vprašajo pri lastniku: **Jernej Peserl**, posestnik Ščavnica P. Sv. Ana na Krembergu.

Klobuke

vsake vrste ima v veliki izbiri na prodaj po najnižjih cenah. **M. Lukman klobučar, Sv. Trojica v Sl. goricah.**

Diamalt

Pozor, pekarji „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dužanec, Zagreb, Skladišče Strossmayerjeva ul. 10.**

Vola

zelo debelega proda **Fr. Vizjak posestnik gor. Porčič sv. Trojica Sl. goricah.**

Pravo originalno
Erenyi
DIANA
francosko vinsko žganje
se dobiva v vseh lekarnah,
drogerijah in trgovinah.

Mala steklenica K 18
Srednja K 50
Velika K 100

Erenyi DIANA
fran. vinsko žganje
je najboljši hišni
prijatelj in ne sme
manjkati v nobenem
gospodinjstvu.

Pazimo se pred
ničvrednimi ponarjanji!

Glavno zastopstvo
za celo Jugoslavijo:

Jugopharmacija
d. d. Diana oddelek
Zagreb. Prilaz 12.

Preprodajalci do-
(Oblastveno bijo velik popust.
zavarovano!) Zahtevajte cealk!

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI r. zadr. z neom. z.

sprejema **hranilne vloge** ter jih obrestuje po **4%**

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje **posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem; posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja)**, vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593.

Telefon št. 3.

Podružnica Impeks

eksportna in importna družba z o. z.

Dolnja Lendava, Glavna ulica 80.

Kupujemo po najboljših cenah:

Živino: vole, bike, krave, telice, teleta, svinje in konje.

Perutnino: kokoši, purane, goske in race.

Jajca, raznovrstno žito in vse poljske produkte.

Prodajamo po najnižjih cenah:

Portland-cement v sodih, apno, traverze, stavbeni les, drva, premog, poljedeljske stroje, umetna gnojila, otrobe itd.

Pridni in pošteni nakupovalci za živino, perutnino in jajca se vsak čas sprejmejo.